

ORCID: 0009-0004-5151-3700

**QARAQALPAQ HÁM INGLIS TIL BILIMINDE PEDAGOGIKALÍQ
TERMINOLOGIYANÍŇ IZERTLENIWI**

Sultanova Dilfuza Kamalovna – tayanish doktorant

zamir.bek@bk.ru

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti

**ИССЛЕДОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ
В КАРАКАЛПАКСКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКОЗНАНИИ**

Султанова Дильфуза Камаловна – базовый докторант

Каракалпакский государственный университет имени Бердаха

A STUDY OF PEDAGOGICAL TERMINOLOGY IN KARAKALPAK AND ENGLISH LINGUISTICS

Sultanova Dilfuza Kamalovna – doctoral student

Karakalpak State University named after Berdakh

Tayanch so'zlar: pedagogik terminologiya, termin, ta'lim, pedagogika, leksik-semantik xususiyatlar, terminologiya, qoraqalpoq tili, ingliz tili, qiyosiy tilshunoslik, terminografiya.

Rezyume. Maqolada qoraqalpoq va ingliz tilshunosligida pedagogik terminologiyaning shakllanishi, rivojlanishi va o'rganilishi qiyosiy tarzda tahlil qilinadi. Pedagogik terminlarning leksik-semantik xususiyatlari, ularning ta'lim tizimidagi o'rnini va ilmiy kommunikatsiyadagi ahamiyati ko'rsatiladi. Qoraqalpoq tilidagi pedagogik terminologiyaning shakllanish tarixi, uni o'rgangan olimlarning ishlari va terminologik lug'atlarga tahlil beriladi. Shuningdek, ingliz tilidagi pedagogik terminologiyaning xalqaro sifati, yunon va lotin tilidan kirgan terminlarning qo'llanilish xususiyatlari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari qoraqalpoq tilidagi pedagogik terminologiyani tizimlashtirish, standartlashtirish va chog'ishtirma lingvistik tadqiqotlarni chuqurlashtirishning ahamiyatini ko'rsatadi.

Ключевые слова: педагогическая терминология, термин, образование, педагогика, лексико-семантические особенности, терминология, каракалпакский язык, английский язык, сравнительное языкознание, терминография.

Резюме. В статье сравнительно анализируется формирование, развитие и изучение педагогической терминологии в каракалпакском и английском языкознании. Указываются лексико-семантические особенности педагогических терминов, их место в системе образования и значение в научной коммуникации. Будет проведен анализ истории формирования педагогической терминологии в каракалпакском языке, работ ученых, изучавших ее, и терминологических словарей. Также рассматривается международное качество педагогической терминологии на английском языке, особенности употребления терминов, заимствованных из греческого и латинского языков. Результаты исследования показывают важность систематизации, стандартизации педагогической терминологии в каракалпакском языке и углубления сравнительно-лингвистических исследований.

Key words: pedagogical terminology, term, education, pedagogy, lexical-semantic features, terminology, Karakalpak language, English language, comparative linguistics, terminography.

Summary. The article comparatively analyzes the formation, development, and study of pedagogical terminology in Karakalpak and English linguistics. The lexico-semantic features of pedagogical terms, their place in the education system, and their significance in scientific communication are highlighted. The history of the formation of pedagogical terminology in the Karakalpak language, the works of scientists who studied it, and terminological dictionaries are analyzed. Furthermore, the international nature of pedagogical terminology in English and the usage characteristics of terms borrowed from Greek and Latin will be examined. The research results demonstrate the importance of systematizing, standardizing pedagogical terminology in the Karakalpak language, and deepening comparative linguistic research.

Kirisiw. Dúnyanıń túrli xalıqlarınıń til biliminde pedagogikalıq terminologiyanı úyreniw, olardıń leksikalıq qatlamdaǵı úylesimli ornın anıqlaw, hár qıylı tillerdegi pedagogikalıq terminlerdiń uqsaslıq hám ayırmashılıǵınıń ortaǵ sheńberin lingvistikalıq baǵdarda izertlew, sonıń menen birge olardıń payda bolıw hám qalıplesiw jolların mádeniy-tariyxıy kózqarastan anıqlaw, solar arqalı pedagogikalıq terminologiyaǵa tiyisli keń izertlengen hám tereń analiz etilgen ilimiy maǵlıwmatlardı usınıw áhmiyetli máselelerdiń biri bolıp esaplanadı.

Pedagogikalıq terminologiya lingvistika tarawındaǵı ilimiy izertlewler ushın aytarlıqtay qızıǵıwshılıq payda etip kelmekte. Pedagogikalıq terminlerdiń ayırım tarawlarına (atap aytqanda, xalıq pedagogıkası, didaktika, tárbiya teóriyası, bilimlendiriw, arnawlı pedagogika terminologiyası hám basqa da) pedagoglar menen tilshi ilimpazlardıń qızıǵıwshılıqları úlken ekeni anıq. Degen menen, til mamanlarınıń izertlew jumısları bul

terminologiya sistemasında biraz jetkiliksiz. Qaraqalpaq til biliminiń házirgi rawajlanıw basqıshında hár qıylı terminologiyalıq sistemalardı izertlewge arnalǵan bir qansha ilimiy maqalalar hám monografiyalar baspadan shıqqan. Bular qaraqalpaq terminologiyasınıń teoriyalıq máselelerin sheshiw ushın tiykar bolıp xızmet etip, olardıń ámeliy nátiyjesi basılıp shıqqan terminologiyalıq sózliklerde de óziniń kórinisin taptı.

Hár bir milliy til óziniń ilimiy terminologiyasın dúzip baradı. Mine, sonday sistemalardıń biri qaraqalpaq tiliniń pedagogikalıq terminologiyası bolıp esaplanadı. Al, pedagogikalıq terminler tálim hám tárbiya islerine baylanıslı uǵımlardıń anıqlaması sıpatında sózlik quramda sóz jasaw usıllarınıń biri arqalı sol tarawda dóregen arnawlı atamalardan ibarat [1:68].

Ádebiyatlar analizi. Pedagogikalıq terminologiya máseleleri A.A.Reformatskiy, L.V.Sherba, V.V.Vinogradov sıyaqlı alımlardıń ilimiy miynetlerinde terminologiyanıń

teoriyalıq tiykarları, funkciyaları hám ilimiy kommunikaciyaǵaǵı ornı jaqtan izertlengen. Túrkiy til biliminde F.S.Faseev, U.Tursunov, S.Usmonov hám basqa izertlewshiler terminologiyalıq qalıplestiriw hám rawajlanıwına úles qosqan. Qaraqalpaq til biliminde E.Berdimuratov, Q.Qosnazarov, Ğ.Abipov hám A.Pazılovtıń miynetleri pedagogikalıq terminlerdi sistemalasırıw hám sózlikler dúziw isinde áhmiyetli derek bolıp tabıladı. Sonıń menen birge, qaraqalpaq pedagogikalıq terminologiyasını lingvistikalıq aspektte arnawlı salıstırmalı túrde izertlewlerdiń jetkiliksiz ekenligi anıqlandı.

Izertlewde salıstırmalı-tariyxıy, leksika-semantikalıq, deskriptiv hám analiz-sintez metodları qollanıldı. Eń aldǵı menen qaraqalpaq hám inglis til bilimindegi pedagogikalıq terminologiya boyınsha ilimiy ádebiyatlar, monografiyalar, dissertaciyaǵar hám terminologiyalıq sózlikler úyrenildi.

Nátiyjeler. Qaraqalpaq til biliminde pedagogikalıq terminler ele arnawlı túrde ilimiy jaqtan izertlenbey kiyatır. Demek, sonı ayrıqsha atap ótiwimiz kerek, pedagogikalıq terminlerdi lingvistikalıq jaqtan hár tárepleme izertlew tek pedagogika pání ushın ǵana emes, al sonıń menen birge, qaraqalpaq tiliniń terminologiyası ushın da úlken áhmiyetke iye. Usılardıń ózi-aq, biziń temamızdıń qaraqalpaq til bilimindegi eń áhmiyetli máselege qaratılǵanlıǵınan dárek beredi.

Tildiń ilimiy tarmaqları arasında terminologiya óz aldına ózgeshe orındı iyeleydi, sebebi terminler arqalı hár bir ilim tarawınıń mazmunı, ondaǵı tiykarǵı uǵımlar hám bilimler sisteması sáwlelenedi. Terminler – ilimiy túsiniklerdiń leksikalıq belgisi bolıp, olar belgili bir tarawda qollanılataǵın, anıq mánige iye arnawlı sózler yaqı sóz dizbeklerin bildiredi. Pedagogikalıq terminologiya bolsa, bilimlendiriwdiń bárshe tarmaqları menen baylanısıp, insan tárbiyası, oqıtıw hám bilimlendiriw processlerine qatnaslı uǵımlardı qamtıydı.

Pedagogikalıq terminler – pedagogika yamasa bilimlendiriw sistemasına tán, tarawlıq jeke túsiniklerdi anıq, dál túrde túsindiriwe arnalǵan til birlikleri. Olar oqıtıw sistemasınıń mazmunı, oqıw processlerin shólkemlestiriw, pánlerdi úyreniw, metodika, oqıwshınıń dúnya tanıw procesin hám jámiyetlik tárbiya mexanizmlerin sáwlelendiredi. Mısalı, «tárbiya», «oqıtıw», «bilim», «rawajlanıw», «pedagogikalıq usıl», «didaktika» sıyaqlı til birlikleri pedagogikalıq terminologiyalıq tiykarǵı leksikalıq birlikleri qatarına kiredi.

Qaraqalpaq tilindegi pedagogikalıq terminler kóbinese túrkiy tillerdiń ortaqlıq leksikalıq qorınan, ózbek, qazaq, túrkmen tilleriniń hám rus tili arqalı engizilgen internacional terminlerden dúzilgen. Bularǵa «tárbiya», «oqıwshı», «mektep», «pán» sıyaqlı dástúrlı terminler hám «innovaciya», «modul», «texnologiya» sıyaqlı zamanagóy terminler mısál bola aladı.

Inglis tilindegi pedagogikalıq terminologiya xalıqaralıq sıpatqa iye bolıp, ilimiy túsiniklerdiń universal belgisi bolıp tabıladı. Bul tilde kópsilik terminler latin hám grek tillerinen alınǵan. Mısalı, «education» (bilimlendiriw), «curriculum» (oqıw jobası), «pedagogy» (pedagogika) sıyaqlı terminler xalıqaralıq bilimlendiriw sistemasınıń tiykarın quraydı.

Pedagogikalıq terminler mánisi hám qollanıwı boyınsha tiykarınan professional tarawǵa qaratılǵan. Olardıń tiykarǵı atqaratuǵın xızmeti – bilimlendiriwdiń

ilimiy túsiniklerin hám olardıń qollanıwdaǵı processlerin anıq hám túsinikli túrde jetkeriwden ibarat. Sonıń menen birge, bul terminler tildiń leksikalıq sistemasında óz aldına ayrıqsha semantikalıq máni júklengen topardı payda etip, bilimlendiriw sistemasınıń funkcionallıq hám mazmunlıq tiykarı bolıp tabıladı.

Termin túsinigin, terminologiyalıq ulıwma teoriyasın jaratqan A.A.Reformackiy termindi «ózine tán anıqlaması bar, belgili bir uǵımdı anıq hám qısqa túrde bildiretuǵın tillik birlik» [2:46], - dep túsinen. Onıń pikirinshe, pedagogikalıq terminler uǵımdı dál anıqlaw ushın ilimde jáne bilim beriw sistemasında áhmiyetli xızmet atqaradı.

Pedagogikalıq terminlerdiń mazmunı tuwralı L.V.Sherba, «pedagogikalıq terminler tek ǵana ilimiy uǵımlardı bildirip qoymastan, sonıń menen birge, oqıtıw menen tárbiyalaw procesinde qollanılataǵın ámeliy uǵımlardı da qamtıydı» [3:30], - dep atap ótken edi. Onıń pikirinshe, bul terminler ilimiy mazmunınıń tájiriyebege engiziliwiniń quralı bolıp tabıladı.

Funkcionallıq aspektlik kózqarasınan akademik V.V.Vinogradov [4:69] terminlerdiń qollanıw ózgesheliklerine toqtalıp, olardı kásiplik kommunikaciyanıń negizgi quralı sıpatında qaraydı. Onıń pikiri boyınsha, pedagogikalıq terminler oqıtıwshı menen oqıwshı arasındaǵı baylanıs quralı sıpatında xızmet etedi hám bilim beriw procesiniń sapasını arttıradı.

Pedagogikalıq terminologiyalıq xalıqaralıq sıpatına kelsek, Yu.D.Apresyan internacional terminlerdiń bilim beriw tarawına tásirin izertlep, pedagogikalıq terminler universallıqqa iye bolǵanı menen, olardıń milliy tillerde mádeniy ózgesheliklerge sáykes beyimlesetuǵınıń atap kórsetken.

Túrkiy til biliminde terminologiya tarawınıń rawajlanıwına F.S.Faseev, U.Tursunov, S.Usmonov, R.A.Urekenova, S.A.Azizov, M.Sh.Gasimov hám basqa da alımlar ózleriniń salmaqılı úleslerin qostı.

Qazaq alımları arasında pedagogikalıq terminologiyaǵa ayrıqsha dıqqat awdarǵan izertlewshilerdiń biri Á.Qaydarov bolıp esaplanadı. Onıń miynetlerinde túrkiy tillerindegi pedagogikalıq terminlerdiń milliy ózgeshelikleri menen olardı rawajlandırıw jolları sıpatlangan. Qaraqalpaq tilindegi pedagogikalıq terminlerdi qalıplestiriw menen beyimlestiriwde túrkiy xalıqlarınıń ortaqlıq leksikalıq qorı áhmiyetli xızmet atqaradı.

Qaraqalpaq tili terminologiyasınıń rawajlanıwı haqqında sóz bolǵanda birinshi gezekte professor E.Berdimuratovtıń «Qaraqalpaq terminologiyası», «Mektep turmısına baylanısı terminlerdiń orıssha-qaraqalpaqsha qısqaşa sózligi», Q.Qosnazarov, Ğ.Abipov hám A.Pazılovlarınıń birgeliktegi «Pedagogika-psixologiya terminleriniń orıssha-qaraqalpaqsha túsinirme sózligin» atap ótiwimizge boladı.

1992-jılı Nókis qalasında tillerdiń óz ara qatnasları jaǵdayında «Házirgi qaraqalpaq tiliniń terminologiyasınıń tártiplestiriw máseleleri» boyınsha Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya ótkerilip, onıń nátiyjeleri boyınsha tezisler baspadan shıǵarıldı. Onda tiykarǵı dıqqat qaraqalpaq tilindegi terminlerdi tártiplestiriw hám turaqlastırıw jaǵdaylarına qaratılǵan edi.

Qaraqalpaq tiliniń házirgi terminologiyalıq sistemasın izertlew máselesine bolǵan itibar 1980-1990-jılları sezilerli dárejede kózge túse basladı. Bul dáwirde onlaǵan kandidatlıq dissertaciyaǵar jazıldı.

Rus til biliminde B.B.Komarovskiydin «Rus pedagogikalıq terminologiyası» atlı monografiyası baspadan shıǵarılǵan bolıp, bul miynette pedagogikalıq terminologiyanın teoriyalıq mashqalaları hám rus xalqında dáslepki mekteplerdin ashılǵan kúninen baslap házirgi dáwirge shekemgi rus pedagogikalıq terminologiyasınıń tariyxı izbe-izlikte sáwlelengen. Bul jumıs 3 bólimnen ibarat bolıp, onıń birinshi bóliminde rus pedagogikalıq terminologiyasınıń teoriyalıq máseleleri, rus pedagogikalıq terminologiyasınıń tiykarǵı derekleri, pedagogikalıq terminlerdin lingvistikalıq klassifikaciyası sıyaqlı máseleler óziniń sáwleleniwın tapqan. Al, ekinshi bóliminde pedagogikalıq terminlerdin qalıplesiw tariyxı bayan etilgen. Ushinshi bólim pedagogikalıq sózliklerdi dúziw hám onıń pedagogikalıq terminologiyasınıń rawajlanıwına tásirin úyreniw menen juwmaqlanadı.

Türkmen til biliminde M.J.Rejepovanın türkmen tiliniń pedagogikalıq terminologiyasın izertlewge arnalǵan kandidatlıq dissertaciyası jazılǵan [5]. Onda avtor türkmen tili pedagogikalıq terminologiyasınıń qalıplesiw hám rawajlanıw tariyxı haqqında sóz ete otırıp, eń dáslep xalıq naqıl-maqallarına toqtap, onda pedagogikaǵa tiyisli terminlerdin keń túrde qollanılǵanlıǵın túsindirip ótken. Sonday-aq, izertlewshi türkmen tilinde áyyemnen kiyatırǵan bir qatar sóz hám sóz dizbeklerin mısıl sıpatında keltirip (telim, bilim, aqıl bermek), olar tálim-tárbiya jumslarınıń nátiyjelerin sıpatlap kórsetedi, - degen juwmaqa kelgen. Ilimpaz bunda türkmen tilindegi pedagogikalıq terminlerdin XIX ásiridin baslarınan keyingi jaǵdayların úyreniwip, onda keltirilgen dáliller boyınsha türkmen tilinde 1920-1930-jıllarda-aq ulıwma pedagogikalıq, tárbiya teoriyası didaktikalıq mektepler sıyaqlı tematikalıq toparlarǵa tiyisli terminler payda bolǵan bolsa, sol dáwirlerde basqa tillerden termin ólestiriw qubılısları rawajlanǵan hám bul qubılıs keyingi basqışlarda da jedel dawam etkenligin dálilleydi. «Türkmen tilinde pedagogikalıq terminlerdin jasalıwı» dep atalǵan ekinshi bapta olardıń ishki imkaniyatlar tiykarında, yaǵnıy morfologiyalıq, semantikalıq hám sintaksislik usıllar menen jasalıwın analiz etedi. Sonday-aq, usı bapta türkmen tili pedagogikalıq terminologiyasınıń rus tili tiykarında bayıwı úyreniledi. Jumıstıń úshinshi babı «Türkmen tili pedagogikalıq terminleriniń leksika-semantikalıq hám struktura-grammatikalıq xarakteristikası» dep atalǵan. Onda sinonimiya hám omonimiya máselelerine ayrıqsha diqqat beriledi. Bul baptı pedagogikalıq terminlerdin struktura-grammatikalıq sıpatlaması menen juwmaqlaydı.

Ózbek tilindegi N.U.Usmanovtıń dissertaciyasında ózbek tilindegi pedagogikalıq terminlerdin qalıplesiw hám rawajlanıw tariyxına, xalıqtıń tálim-tárbiyaǵa qatnası bar awızeki ádebiyatına, ózbek pedagogikalıq terminologiya tarawına basqa tillerdin tásiiri máselelerine toqtalǵan. Sonıń menen birge, jumısta ózbek tilinde áyyemnen kiyatırǵan tálim-tárbiyaǵa baylanıslı bir qatar sóz hám sóz dizbeklerine mısallar keltirip, pedagogikalıq jumslarınıń nátiyjelerin óziniń juwmaǵında aytıp ótken.

Pedagogikalıq terminologiya tarawındaǵı sózlikler máselesine keletuǵın bolsaq, 1967-jılı Moskvada «Russha-nemecshe mektep-pedagogikalıq sózligi» [6] basıp shıǵarılǵan bolıp, oǵan 20 mıńǵa jaqın leksikalıq birlikler kirgizilgen. Sonı da ayrıqsha atap ótiwimiz kerek, bul sózlikte termin dep esaplanbaytuǵın «*всемирный, водянистый, бесплатный, безошибочный*» sıyaqlı

kelbetlikler, «*абсолютно, аккуратно, безоговорочно, безразлично*» sıyaqlı ráwishler, «*закладывать, закончить, уходить, изгладить*», «*исследовать*» sıyaqlı feyiller de kirgizilgen. Sonday-aq, sózlikte pedagogika pánlerine ulıwma jaqın kelmeytuǵın terminler de berilgen. Mısıl: «*abbreviatura, abris, agrotehnika, alt, aletaluchi, alfa-chastici, aplodismenti*» hám t.b.

«Russha-tatarsha pedagogika hám psixologiya terminleri sózligi» 1985-jılı Kazan qalasında basılıp shıqqan [7]. Oǵan 7 mıń 322 termin kirgizilgen. Bul sózlikte psixologiyalıq terminler de bar. Biraq, joqarıdaǵı sıyaqlı bul sózlikte de bir qatar artıqsha terminler ushırasadı. Mısıl: *voleybol, basketbol, aggramatizm, anemizm, bazalnyy komponent rechi* hám t.b. Sózlikke ráwish, kelbetlik, feyil sóz shaqaplarına tiyisli leksemalar kirgizilmegen.

1960-jılı «Pedagogika-psixologiya terminleriniń orıssha-qazaqsha sózligi» [8] baspadan shıqtı. Onda russha 1 mıń 467 terminniń qazaqsha túsiniikleri berilgen.

Ózbek tilinde de arnawlı pedagogikalıq sózlikler dúzilgen. Bul sózlik Sh.Bayburova hám N.Takanaevlardıń avtorlıǵında dúzilgen bolıp, «Pedagogikadan qisqasha russha-ózbekshe terminologiya sózligi» [9] dep ataladı. Sózlikte jámi 2 mıń 900 ǵa jaqın russha-internacional terminlerdin ózbekshe túsiniikleri berilgen. Bul sózlikte de joqarıda kórsetilget ayırım kemshilikler ushırasadı. Sebebi, oǵan «*активизировать, баловать*» sıyaqlı ayırım feyil formasındaǵı sózler, sonday-aq, «*братская солидарность с трудящимися всех стран, со всеми народами*» túrindegi termin esaplanbaytuǵın uzın súrenler, dizbekler hám tillik birlikler kirgizilgen.

Qaraqalpaq tilinde de bul baǵdar da bir qatar jumslar islendi. Atap aytqanda, 1993-jılı prof.E.Berdimuratov hám B.Qutlimuratovlar tárepinen «Mektep turmısına baylanıslı terminlerdin orıssha-qaraqalpaqsha qisqasha sózligi» [10] baspadan shıqtı. Sózlikte 2 mıń 677 sóz berilgen. Bul sózliktiń qaraqalpaq tiliniń pedagogikalıq terminologiya tarawı ushın áhmiyeti úlken bolsa da, oǵan bir qatar mektep turmısına hám de bilimlendiriwge ulıwma qatnası joq sózler de kirgizilgen. Mısıl, *ataka (hújim), apteka (dárıxana), bespechniy (biyǵam, uwayımsız), blizorukiy (tawıq kóz), recept (dáriqagaz)* hám t.b.

Pedagogika tarawına baylanıslı qaraqalpaq tilindegi jáne bir terminologiyalıq sózlik Q.Qosnazarov, Ğ.Abipov, A.Pazilovlardıń birgeliktegi «Pedagogika-psixologiya terminleriniń orıssha-qaraqalpaqsha túsindirime sózligi» [11:104] bolıp esaplanadı. Ol mektep hám úy turmısında, pedagogikalıq iskerlikte jáne adamlar menen qarım-qatnasta jiyi qollanılatuǵın pedagogikalıq hám psixologiyalıq túsiniiklerdi óz ishine qamtıydı.

Dodalawlar. Alınǵan nátiyjeler qaraqalpaq tilindegi pedagogikalıq terminologiyasınıń ele tolıq izertlenbegen terminologiyalıq taraw ekenligin kórsetedi. Pedagogikalıq terminlerdi salıstırmalı-lingvistikalıq tiykarda úyreniw olardıń semantikalıq, strukturalıq hám funkcionallıq ózgesheliklerin tereńirek ashıwǵa múmkinshilik beredi. Sonıń menen birge, qaraqalpaq hám inglis tillerindegi terminlerdi sáykeslestiriw, olardı standartlastırıw hám zamanagóy bilimlendiriw talaplarına beyimlestiriw ilimiy hám ámeliy jaqtan úlken áhmiyetke iye. Bul izertlew pedagogikalıq terminologiyasınıń keyingi salıstırmalı hám leksika-semantikalıq izertlewleri ushın tiykar bolıp xızmet etedi.

Juwmaq. Ulıwma alganda, qaraqalpaq tiliniń ádewir izertlenilgen, hátteki bir neshe sózlikler de baspadan shıǵarılǵan terminologiya iliminiń ele de izertlenbegen tárepleri barshılıq. Qaraqalpaq tiliniń pedagogikalıq terminologiyası, mine, usı toparǵa kiredi.

Solay etip, terminologiya, sonıń ishinde pedagogikalıq

terminologiya tildiń bilimlendiriw tarawındaǵı dawamlılıǵı menen universal mazmundı bildiretuǵın taraw bolıp, onıń izertleniwi tildiń professional tárepleri haqqındaǵı túsiniklerdi elede bayıtadı hám terminlerdiń, atamalarđıń, tillik birliklerdiń bilimlendiriw tarawında qollanılıwınıń optimal jolların tabıw ushın áhmiyetli bolıp tabıladı.

Ádebiyatlar

1. Berdimuratov E. Qaraqalpaq tili terminleri. – Nókis: «Bilim», 1999.
2. Реформатский А.А. Что такое термин и терминология. – Москва: «Наука», 1961.
3. Щерба Л.В. Общеобразовательное значение иностранных языков и место их в системе школьных предметов. // Советская педагогика, 1942, № 5-6. – С. 30-40.
4. Виноградов В.В. Проблемы литературных языков и закономерностей их образования и развития. – Москва: «Наука», 1967.
5. Режепова М.Дж. Педагогическая терминология туркменского языка. АКД. – Ашхабад: 1986.
6. Русско-немецкий школьно-педагогический словарь. – Москва: Энциклопедия, 1967.
7. Ханбиков Я., Ханбикова Ш. Русча-татарча педагогика ва психология терминлари луғати. – Казань: КДУ нашр, 1985.
8. Русско-казахский словарь терминов педагогики и психологии. – Алматы: «Ғылым», 1960.
9. Байбуrowa Ш., Таканаев Н. Педагогикадан қисқача русча-ўзбекча терминология луғати. – Тошкент: 1963.
10. Berdimuratov E., Qutlimuratov B. Mektep turmısına baylanışlı terminlerdiń orıssha-qaraqalpaqsha qısqasha sózligi. – Nókis: «Bilim», 1993.
11. Qosnazarov Q., Abipov Ğ., Pazılov A. Pedagogika hám psixologiya terminleriniń orıssha-qaraqalpaqsha túsinirme sózligi. – Nókis: «Bilim», 1994.
12. Фасеев Ф.С. Татар телендэ педагогик терминология. – Казань: Татар, китап нэшрияты, 1969.
13. Турсунов У. Терминология масалалари. – Тошкент: 1933.
14. Усмонов С. Ўзбек терминологиясининг баъзи масалалари. – Тошкент: «Ўқитўвчи», 1968.